

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_026
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk v dějinách
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Komunismus v SSSR
Pořadové číslo DUMu:	6
Stručná anotace:	Výukový materiál se zabývá komunismem v Rusku. Popisuje jeho počátky a formování, ale také další průběh. Cílem materiálu je seznámit žáky s jednou z nejhorších ideologií a jejími důsledky na život lidí.
Ročník:	2.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Žáci použijí snímky s úkoly a závěrečným testem, které slouží k procvičení látky.
Výsledky vzdělávání:	Žák vysvětlí projevy a důsledky velké hospodářské krize a charakterizuje komunismus.
Vytvořeno dne:	4. 6. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Komunismus v SSSR

Počátky komunismu v Rusku

- Rusko bylo do roku 1917 monarchií, v jejímž čele byl car
- roku 1917 proběhlo několik revolucí, z nichž nejvýznamnější byla velká říjnová revoluce (**24. 10. – 25. 10. 1917**) – po ní vznikla nová vláda – ***rada lidových komisařů*** – jejím předsedou byl **Vladimir Iljič Lenin**
- Rusko se vyvíjelo jako vojenská diktatura, ale oficiálně bylo republikou

Občanská válka v Rusku

- podnětem k válce bylo vytvoření sovětské vlády v čele s Leninem
- boje začaly koncem roku 1917 a skončily roku 1920 vítězstvím bolševiků
- do bojů zasáhly také evropské mocnosti, které chtěly zamezit šíření socialistických myšlenek do Evropy (byly na straně protisovětských armád – tzv. bílé jednotky, proti nim byla Rudá armáda, které velel **Lev Trockij**)
- Rudá armáda vytlačila nepřátelská vojska z Ruska

Důsledky občanské války a vznik SSSR

- komunisté zabrali půdu velkostatkářům a znárodnili průmysl
- průmyslovou výrobu a obchod řídily úřady => pro tento způsob vedení hospodářství se vžilo označení ***válečný komunismus***
- byly zakázány všechny politické strany kromě komunistické => došlo k nastolení diktatury
- **prosinec 1922** – došlo ke spojení jednotlivých částí ruské říše ovládané komunisty a vznikl ***Svaz sovětských socialistických republik (SSSR)***

Smrt Lenina a nástup Stalina

leden 1924 – zemřel na mozkovou mrtvici Lenin – jeho nástupcem se stal **Josif Vissarionovič Stalin** (vlastní jméno Džugasvili)

- Stalin je považován za nejkrutějšího diktátora v historii lidstva
- zbavoval se nepohodlných osob a do významných funkcí dosadil své příznivce => nastolil osobní diktaturu
- v čele SSSR byl až do své smrti, tedy do roku 1953

Znaky sovětského systému

- **kolektivizace** = násilné odebrání půdy soukromým rolníkům a sloučení je do družstev (kolchozů a sovchozů) – bohatí rolníci byli posíláni na Sibiř do pracovních táborů (gulagů)
- **industrializace** – vybudování těžkého průmyslu pomocí pětiletých plánů (pětiletky)
- **budování kultu osobnosti** = neúměrné zveličování zásluh a vlastností vedoucí osobnosti, kterou je nemožné kritizovat

Závěrečný test

1. Spojte událost s datem

I. Velká říjnová revoluce	a) březen 1953
II. Občanská válka v Rusku	b) 24. – 25. 10. 1917
III. Vznik SSSR	c) leden 1924
IV. Smrt Lenina	d) 1917 – 1920
V. Smrt Stalina	e) prosinec 1922

2. Kdo byl Lev Trockij

3. Vysvětlete pojmy

- a) pětiletky
- b) kolektivizace
- c) kult osobnosti

Řešení závěrečného testu

1. I. B, II. D, III. E, IV. C, V. A
2. Lev Trockij byl velitelem Rudé armády během občanské války v Rusku
3. A) pětileté plány, které se používaly v ruské ekonomice
B) násilné odebrání půdy rolníkům
C) uctívání vůdčí osobnosti (v SSSR především Stalina)

Použitá literatura

ČORNEJ, Petr. Dějepis pro střední odborné školy: české a světové dějiny. 2. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2008, 238 s. ISBN 978-80-7235-382-8

DRŠKOVÁ, Kateřina. Maturita z dějepisu: české a světové dějiny. Vyd. 2. Praha: Aleš Skřivan ml., 2000, 52 s. ISBN 80-902-2617-5

www.dejepis.com